

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: **J. M.**
zastoupený advokátem JUDr. Ladislavem Vávrou,
sídlem Moskevská 1461/66, Karlovy Vary,
proti
žalovanému: **Krajský úřad Karlovarského kraje,**
sídlem Závodní 353/88, Karlovy Vary,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. KK/1723/DS/23-3 ze dne 11. 9. 2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Karlovarského kraje č. j. KK/1723/DS/23-3 ze dne 11. 9. 2023 a jemu předcházející rozhodnutí Magistrátu města Karlovy Vary č. j. 11179/OD-P/23 ze dne 19. 4. 2023 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Krajský úřad Karlovarského kraje je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 15 342 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Ladislava Vávry, advokáta, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Únorového rána 17. 2. 2022 nad Evropou již několikátý den zuří orkán Dudley/Ylenia. Jednotka dobrovolných hasičů z Tašovic zatím odstraňuje spadlé stromy u Svatošských skal; malá důležitost jejich zásahu však nevyvažuje nebezpečí, které jim hrozí. Po marných pokusech o spojení na dálku vyrazí velitel čtyř profesionálních hasičů z Karlových Varů na místo, aby dobrovolné hasiče odvolal. Ve tmě, dešti a silném větru však včas nevidí strom spadlý přes silnici. Při nárazu o něj poškodí velitelské vozidlo a své vlastní zdraví. Správní orgány to na rozdíl od něj vidí jasně: hasiči ví, že v bouřce padají stromy, musí něco vydržet a mají jezdit opatrně. Žalobce opatrně nejel, dostane pokutu 1 500 Kč.
2. Soud se tak v tomto případě zabýval tím, jestli žalobce opravdu měl jet pomaleji. V rámci toho se zaměřil na dílčí otázky, jako je deformace důkazů, rozsah povinnosti hasiče snášet nebezpečí, a porovnání zájmu na ochraně života a zdraví hasičů se zájmem na nepoškození majetku hasičského záchranného sboru a zájmem na plynulém provozu na pozemních komunikacích.

I. Řízení před správními orgány

3. Žalobce byl rozhodnutím Magistrátu města Karlovy Vary shledán vinným přestupkem dle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu). Tohoto přestupku se měl dopustit stručně řečeno tím, že dne 17. 2. 2022 v 6.45 na Závodní ulici v Karlových Varech nepřizpůsobil rychlost jízdy vozidlem Toyota Hilux svým schopnostem, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, v důsledku čehož nestihl zastavit před stromem spadlým přes vozovku a narazil do něj. Při nárazu žalobce utrpěl zranění a došlo i k zásadnímu poškození vozidla. Magistrát shledal tento skutkový stav jasně zjištěný, neboť odpovídal jak podkladům pro rozhodnutí, tak samotným tvrzením žalobce. Žalobci uložil pokutu ve výši 1 500 Kč s ohledem na okolnosti a poměry žalobce. Poškozený Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje byl odkázán na jiné řízení, aby v něm uplatnil nárokovanou náhradu škody ve výši 259 762,50 Kč.
4. K odvolání žalobce Krajský úřad Karlovarského kraje rozhodnutí magistrátu potvrdil. Ztotožnil se se skutkovými závěry magistrátu i jejich právním hodnocením. K obhajobě žalobce krajský úřad konstatoval, že byl profesionálním hasičem, mohl tedy předpokládat následky nepříznivých povětrnostních podmínek a tomu přizpůsobit svou jízdu. Krajský úřad odmítl, že by žalobce mohl jednat v krajní nouzi. Žalobce byl povinen snášet nebezpečí spojené s povoláním profesionálního hasiče. Plněný úkol byl označen jako minimální priority zásahu. I kdyby však žalobce nebyl v pozici osob povinné snášet nebezpečí, nejednal přiměřeně podmínkám. Nehodou totiž způsobil zpoždění zásahu, takže jeho úkol musela později splnit jiná posádka. Navíc žalobce sám potřeboval pomoc dalších záchranných složek. Strom nespadl přímo před vozidlo žalobce, na místě již ležel.

II. Řízení před soudem

Argumentace žalobce

5. Proti rozhodnutí žalovaného žalobce brojil žalobou. V ní setrval na své skutkové i právní argumentaci z přestupkového řízení. Správní orgány podle jeho mínění nesprávně vyhodnotily prioritu jeho zásahu i to, kdo byl povinen snášet nebezpečí. Žalovaný si nesprávně vyložil vyjádření řídícího důstojníka hasičského záchranného sboru, když označil zásah žalobce za zásah minimální priority. V té době probíhal zásah jednotky sboru dobrovolných hasičů Tašovice, kteří v oblasti Svatošských skal odstraňovali padlé stromy. Jelikož ale členové jednotky byli ohroženi na zdraví a životě pro riziko pádů

dalších stromů v souvislosti se silným nárazovým větrem, vyhodnotil řídící důstojník činnost členů této jednotky za zásah minimální priority. S členy jednotky se nedalo po 25 minut spojit žádným komunikačním prostředkem, z toho důvodu byl žalobce vyslán za jednotkou, aby na místě situaci vyhodnotil. Jeho činnost tedy ve skutečnosti měla nejvyšší prioritu, neboť jeho úkol nesnesl odkladu. Jak vyplývá ze záznamu pořízeného z kamery v přední části vozidla, jež žalobce řídil, náhle se před ním objevil spadlý strom, ani po intenzivním brždění se však žalobci nepodařilo zabránit nárazu do větvi stromu. Žalobce byl toho názoru, že se v jeho případě jednalo o přípustné riziko, případně krajní nouzi. Je rovněž zřejmé, že k pádu stromu muselo dojít bezprostředně předtím, než žalobce začal předjíždět vozidlo jedoucí před ním a než do stromu narazil, neboť v protisměru žalobce minul několik vozidel. Nadto strom ležel přes celou vozovku, jakýkoliv úhybný manévr byl tedy vyloučen. Nelze vytýkat správci komunikace, že náhle vzniklou překážku řádně neoznačil, na druhou stranu rovněž nemůže být kladeno k tíži žalobce, že nepřizpůsobil rychlost své jízdy, neboť náhlý pád stromu nebylo možné předpokládat. Provedené důkazy tedy neprokázaly, že by nehodu zavinil.

Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný považoval žalobu za nedůvodnou. V řízení bylo prokázáno, že žalobce přestupek spáchal. Správní orgány přitom vycházely z celé řady podkladů. Nebylo možné s určitostí říct, zda bylo v silách žalobce před stromem zastavit či jinak střetu zabránit. Ze záznamu je však zřejmé, že žalobce na překážku nijak nereagoval, tedy že by začal brzdit. Viditelnost v okamžiku snímání byla dobrá. Povinnost předat členům jednotky dobrovolných hasičů informaci v co nejkratším čase považoval žalovaný za opodstatněnou, ovšem plnění tohoto úkolu nebylo spojeno se zásahem, který by se týkal přímého ohrožení života, zdraví či majetku. S ohledem na silný nárazový vítr v celém regionu Karlovarského kraje bylo možné očekávat, že k pádu stromu může dojít kdekoliv. Ani s námitkou žalobce týkající se bezprostředního pádu stromu před příjezdem žalobce žalovaný nesouhlasil. Se záznamu nebylo zřejmé, že by před žalobcem jelo nějaké vozidlo, které by žalobce následně předjížděl. Vozidlo, které měl žalobce na mysli, již stálo před spadlým stromem při pravém okraji komunikace. Nevytvářelo však žalobci překážku ve výhledu.

K postavení Hasičského záchranného sboru v řízení

7. Správní orgány jednaly jako s účastníkem řízení také s Hasičským záchranným sborem Karlovarského kraje, který měl v řízení postavení poškozeného; odkázaly ho s náhradou škody na jiné řízení. Za toho stavu nebyl důvod s hasičským sborem jednat jako s osobou zúčastněnou na řízení o žalobě, neboť jeho práva nebo povinnosti nemohly být v řízení o žalobě přímo dotčeny ve smyslu § 34 odst. 1 s. ř. s.
8. Pro postup soudu je určující, že poškozený může podat žalobu pouze proti výroku rozhodnutí správního orgánu o náhradě škody, nikoliv proti výroku o vině přestupkem či výroku o uloženém trestu. Správní orgány v tomto případě nepřiznaly výrokem o náhradě škody poškozenému žádné právo, neuložily mu žádnou povinnost, a případným odstraněním tohoto výroku v nynějším řízení o žalobě se na tomto právním stavu nemůže přímo nic změnit (srov. rozsudek NSS č. j. 6 As 262/2014-26 ze dne 14. 5. 2015, odst. 25 *a contrario*).

III. Posouzení věci

9. Žaloba je důvodná. Správní orgány nedocenily zvláštní povahu povolání hasiče a zároveň

některé okolnosti případu pochopily zcela opačně, než jak se udály. Hasič na výjezdu nemůže řídit bezhlavě, žalobce však nejel výrazně nepřiměřeně okolnostem a ani neohrozil ostatní účastníky provozu. Zároveň byl jeho spěch odůvodněn obavou o dobrovolné hasiče, kteří ve Svatošských skalách plnili úkol malé důležitosti. Žalobce tedy jednal protiprávně a způsobil nehodu, jejíž byl jediným účastníkem. Tím ohrozil plynulost provozu na pozemních komunikacích a způsobil škodu sobě i hasičskému záchrannému sboru. To jsou hodnoty velké důležitosti; s ohledem na okolnosti případu a převažující zájem na ochraně zdraví (zbytečně) ohrožených dobrovolných hasičů však nelze jednání žalobce považovat za protiprávní.

Porušení povinností řidiče souvisejících s výkonem zvláštních povinností hasičského záchranného sboru

10. Žalobce jako řidič hasičského vozu na výjezdu byl osvobozen od plnění řady povinností podle zákona o silničním provozu. Skutečnost, že zákon v § 41 odst. 1 vypočítává povinnosti, které vozidlo s právem přednostní jízdy nemusí dodržet, však neznamená, že by žalobce mohl řídit libovolně: uplatnění této zákonné výjimky a nedodržení konkrétních povinností musí být odůvodněno okolnostmi případu – musí existovat věcný důvod spojený se zvláštní povahou činnosti hasičského sboru, pro který v konkrétním případě nebylo možné jednotlivé povinnosti dodržet. Dále zákon výslovně vyžaduje, aby řidič dbal potřebné opatrnosti, aby neohrozil bezpečnost provozu (§ 41 odst. 1 *in fine* zákona o silničním provozu).
11. Zároveň výjimky z plnění povinností podle zákona o silničním provozu nezahrnují § 18 odst. 1 tohoto zákona; i řidič zásahového vozidla je tedy povinen přizpůsobit rychlost jízdy zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla a nákladu, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat; smí jet jen takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled.
12. Řidič zásahového vozidla tedy nemá jednoduchou úlohu: musí sám v průběhu jízdy zvážit, do jaké míry může zákon nedodržet, a to v omezeném čase a na základě omezených informací. To vše při vědomí, že těžiště jeho úkolů nespočívá v právní analýze, ale v ochraně životů, zdraví a majetkových hodnot. Takový stav skutkové nejistoty situace obecně vyžaduje zdrženlivé hodnocení založené na tom, zda řidič ve svém úsudku pochybil hrubým způsobem.¹ Oproti tomu není podstatné, zda se později ze sucha a tepla úřední či soudní kanceláře jeví, že to řidič vozidla s právem přednostní jízdy mohl udělat jinak a lépe.
13. V souzeném případě správní orgány nehodnotily jednání žalobce jako porušení pravidel (předpokladů) pro uplatnění výjimky podle § 41 odst. 1 zákona o silničním provozu, ale jako porušení obecné povinnosti každého řidiče podle § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu. Tedy že žalobce nepřizpůsobil rychlost jízdy povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat; nejel jen takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled.
14. V tomto ohledu se soud se správními orgány ztotožnil jen částečně.
15. Povinnost řidiče předvídat se odvíjí od existence řady okolností, o kterých řidič obecně ví,

¹ MÜLLER, D. *Einsatzfahrten. Checklisten zu Rechtmäßigkeit und Rechtsfolgen*. 6. vydání. Stuttgart: Richard Boorberg Verlag, 2022, str. 122.

že mohou mít vliv na sjízdnost komunikace či stav provozu. Tato povinnost však nezahrnuje hypotetické varianty toho, co by se mohlo stát, ale pouze ty, které jsou v daném místě a čase reálné a rozumně předvídatelné. Je proto třeba odmítnout závěr správních orgánů, že žalobce měl jen kvůli počasí předvídat, že mu v konkrétním místě silnici přehradí strom.

16. Ze skutkových zjištění správních orgánů i tvrzení žalobce je zřejmé, že povětrnostní podmínky byly velmi špatné a docházelo i k pádu stromů (ostatně, padlé stromy byly důvodem zásahu hasičů ve Svatošských skalách, a tedy nepřímou i důvodem zásahu žalobce). Žalobce však správně poukázal na to, že k jeho autonehodě došlo ještě ve městě. Z povětrnostních podmínek a chování ostatních účastníků silničního provozu přitom nebylo objektivně možné usuzovat na existenci aktuální překážky na silnici.
17. Žalobce poukázal na to, že v průběhu jízdy minul několik protijedoucích vozidel, takže neměl důvod předpokládat, že je silnice přehrazena. Videozáznam jízdy ve správním spisu zahrnuje jen bezprostřední okamžiky před nehodou, takže toto skutkové tvrzení žalobce nebylo vyvráceno. Správní orgány mají samozřejmě pravdu v tom, že tato vozidla mohla na ulici Závodní vjet z nějaké boční ulice, nicméně zajištěné důkazy o tom nijak nesvědčí; jde tedy sice o rozumnou, ale stále spekulativní úvahu. Lze proto souhlasit se žalobcem, že protijedoucí vozidla nasvědčovala tomu, že silnice je průjezdná, resp. alespoň nezavdávala důvod k pochybnostem o průjezdnosti.
18. Z videozáznamu je pak patrné i chování řidiče vozidla jedoucího bezprostředně před žalobcem – ten při spatření překážky v rozporu s § 31 odst. 3 zákona o silničním provozu nepoužil výstražné světelné zařízení, kterým by žalobce upozornil na hrozící nebezpečí. Řidič jedoucí před žalobcem použil znamení o změně směru jízdy k pravému okraji vozovky, což je typický a doporučovaný způsob, jak dát najevo vozidlu s právem přednostní jízdy, že bylo spatřeno a bude mu umožněn snazší průjezd zpomalením a zajetím ke kraji vozovky. Žalobce tedy z chování řidiče jedoucího před ním mohl objektivně a rozumně usoudit, že je prostor k bezpečnému předjetí. K obdobnému závěru ostatně dospěl ve svém rozhodnutí i magistrát: z videozáznamu jízdy dovodil, že žalobce předjížděl „*blíže nezjištěné vozidlo, které vozidlu Toyota Hilux uhýbá vpravo a umožňuje mu jeho předjetí.*“
19. Za těchto skutkových okolností případu nebyl důvod, pro který žalobce měl rozumně předpokládat spadlý strom přes silnici. Objektivně se jednalo o neočekávanou překážku, žalobce tedy neporušil své povinnosti podle § 18 odst. 1 části věty před středníkem zákona o silničním provozu.
20. Lze však souhlasit se správními orgány, že žalobce byl povinen jet jen takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled § 18 odst. 1 *in fine* zákona o silničním provozu. Tato povinnost se neodvíjí od očekávaných či neočekávaných podmínek na pozemní komunikaci, ale schopnosti zastavit vozidlo na vzdálenost rozhledu. Očekávatelnost překážky nehraje roli – pokud byla překážka viditelná a nevznikla náhle například pádem stromu bezprostředně před vozidlo, měl žalobce být schopen zastavit. Aby to mohl učinit, měl za snížené viditelnosti zpomalit. To se v souzené věci zjevně (a nesporně) nestalo; žalobce jel takovou rychlostí, že před spadlým stromem nezvládl zastavit a narazil do něj.
21. Žalobce tedy porušil povinnost podle § 18 odst. 1 *in fine* zákona o silničním provozu, a formálně tím naplnil skutkovou podstatu přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) téhož

zákona.

Krajní nouze jako důvod pro zvýšení rychlosti

22. Jádrem argumentace žalobce nespočívalo v tom, že by nebyl povinen jet opatrně. Podstatu případu žalobce spatřoval v tom, že porušil § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu z důvodů ochrany života a zdraví dobrovolných hasičů zasahujících ve Svatošských skalách. To je podle žalobce zájem, který svou důležitostí převyšuje zájem na dodržení pravidel silničního zákona.
23. Podle § 24 zákona o přestupcích platí, že čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem. Nejde však o krajní nouzi, jestliže toto nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak nebo následek tímto odvrácením způsobený je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl-li ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.
24. O krajní nouzi tedy jde v případě, že je čin spáchán k odvrácení nebezpečí, které přímo hrozí zákonem chráněnému zájmu. Limitem krajní nouze jsou *principy subsidiarity* (nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak) a *proporcionality* (následek tímto odvrácením způsobený je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil; nebezpečí hrozilo osobě, která byla povinna je snášet).
25. Žalovaný nesprávně odmítl obhajobu žalobce právě pro údajné porušení principu subsidiarity a proporcionality, které žalovaný spatřoval v malé důležitosti zásahu a povinnosti žalobce snášet nebezpečí. Z toho správní orgány dovodily, že odvolání zásahu tašovických dobrovolných hasičů mělo být vyřešeno jinak. Tento závěr je však v části nesprávný, v části nedostatečný.

Hasiči nejsou povinni přinášet zbytečné oběti

26. Předně je třeba odmítnout úvahu, že žalobce byl povinen snášet nebezpečí. Ve skutkových poměrech souzeného případu byli pádem stromů ohroženi dobrovolní hasiči zasahující ve Svatošských skalách, nikoliv žalobce. Právě k jejich ohrožení se měly upínat úvahy žalovaného. Zaměřením se na nebezpečí hrozící přímo žalobci žalovaný nesprávně nastavil hledisko hodnocení.
27. Dále pak je třeba odmítnout paušální konstatování, že hasič je povinen nebezpečí snášet. V odborné literatuře panuje shoda na to, že povinnost snášet nebezpečí není absolutní, je třeba ji v každém konkrétním případě hodnotit z hlediska přiměřenosti: není tedy třeba přinášet zbytečné či nepřiměřené oběti.² Odborná literatura také tradičně uvádí právě hasiče jako příklad profese povinné snášet nebezpečí. Při bližším seznámení se s relevantní právní úpravou však je zřejmé, že tato povinnost není pozitivně normována zákonem (srov. zejm. § 69b, § 70 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně). Povinnost snášet nebezpečí lze tedy dovodit jen z povahy profese hasiče, což jistě není málo, ale stěží to může paušálně a bezohledně převážet nad výslovně chráněným právem každého (tj. i hasiče) na ochraně života a zdraví (čl. 31 Listiny základních práv a svobod). V souzeném případě navíc šlo o hasiče jednotky sboru dobrovolných hasičů, kteří typicky svou činnost vykonávají dobrovolně, mimo rámec svého běžného zaměstnání (§ 68 odst. 3 zákona o

² Srov. BOHADLO, D., a kol. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Komentář*. § 28 [Krajní nouze]. Wolters Kluwer [Systém ASPI; cit. ke dni vyhlášení tohoto rozsudku]. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník*. 1. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 32–33. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 654, marg. č. 7. DRAŠTÍK, A. a kol. *Trestní zákoník: Komentář*. § 28 [Krajní nouze]. Wolters Kluwer [Systém ASPI; cit. ke dni vyhlášení tohoto rozsudku].

požární ochraně *a contrario*).

28. Žalovaný měl tedy vycházet z toho, že v souzeném případě je třeba hodnotit ohrožení dobrovolných hasičů z jednotky Tašovice, kteří nemají ani povinnost oběti, ani povinnost snášet nepřiměřené nebezpečí. Bylo proto třeba hodnotit míru nebezpečí pádem stromů v porovnání s důležitostí jejich zásahu ve Svatošských skalách. Povinnost žalobce snášet nebezpečí jako (profesionálního) hasiče v Karlových Varech byla pro posouzení této dílčí otázky bez významu.
29. V této souvislosti žalovaný dospěl ke zjevně nesprávnému, deformovanému skutkovému zjištění o významu zásahu hasičů jednotky Tašovice. Z podkladů předložených žalobcem zcela jasně vyplývá, že jako *zásah malé důležitosti* byl hodnocen právě *zásah ve Svatošských skalách*, nikoliv zásah žalobce. Ve zprávě o zásahu ze dne 17. 2. 2022 (č. l. 22 *verte* správního spisu) se uvádí, že
- „s ohledem na nebezpečí pádu stromů na zasahující hasiče (silný nárazový vítr, tma, minimální priorita zásahu) doporučil ŘD [řídící důstojník] veliteli jednotky Tašovice přerušit zásah – popadané stromy na komunikaci ke Svatošským skalám.“*
30. Dále pak v e-mailové zprávě výcvikáře HZS Karlovarského kraje ze dne 23. 5. 2022 zaslané pro účely disciplinárního řízení se žalobcem se mimo jiné uvádí (č. l. 44 správního spisu):
- „Dne 17. 2. 2022 byl na území kraje silný nárazový vítr. Během tohoto dne bylo řešeno celkem 286 událostí, zejména pády stromů na komunikace, pády stromů na vozidla, utržené střechy budov, dopravní nehody, požáry zařízení pod napětím. ... KOPISem byla vyslána jednotka JSDH Tašovice na pád stromů na komunikaci z Karlových Varů na Svatošské skály. Po vyhodnocení této okolnosti kpt. Č. prostřednictvím KOPIS doporučil s ohledem na nebezpečí pádu stromů na zasahující hasiče (silný nárazový vítr, tma, minimální priorita zásahu) veliteli jednotky Tašovice přerušit zásah. KOPIS se s velitelem JSDH Tašovice během cca 25 minut nedokázal spojit žádným z dostupných prostředků spojové služby (mobilní telefon, radiostanice). Na základě těchto okolností KOPIS vyslal na místo velitele čtyři stanice Karlovy Vary k vyhodnocení situace s ohledem na životy a zdraví zasahujících.“*
31. Mezi faktory, které vedly řídícího důstojníka k doporučení veliteli jednotky Tašovice přerušit zásah e-mail ze dne 23. 5. 2022 mimo jiné uvádí:
- „zasahující hasiči byli při zásahu na této komunikaci zjevně ohroženi na zdraví a životě případnými dalšími pády stromů (silný nárazový vítr); v uplynulých letech došlo v rámci zásahů jednotek PO v ČR k těžkým i smrtelným zraněním při tomto typu událostí; v daném okamžiku bylo v tzv. zásobníku událostí na KOPIS desítky událostí k řešení, které měly zjevně vyšší prioritu zásahu. Tyto výše popsané faktory popisují onu minimální prioritu zásahu jednotky Tašovice a veškeré navazující kroky ostatních účastníků této události.“*
32. Žalovaný tedy měl v souzeném případě vycházet z toho, že dobrovolní hasiči z jednotky Tašovice byli ohroženi na životě či zdraví při zásahu, který řídící důstojník vyhodnotil s ohledem na okolnosti jako minimálně důležitý a významem nepřevažující míru ohrožení zasahujících hasičů. Z toho lze učinit dva dílčí závěry: (1) dobrovolní hasiči z Tašovic nebyli povinni snášet toto nepřiměřené nebezpečí; (2) zásah žalobce směřující k odvolání jejich nasazení byl oproti tomu vysoké důležitosti.
33. Z hlediska uplatnění krajní nouze podle § 24 zákona o přestupcích lze uvést, že: (a) žalobce odvracel nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, neboť byl vyslán k odvelení jednotky hasičů ohrožených na životě či zdraví. (b) Protože opakovaně nebylo možné se s jednotkou hasičů zasahující ve Svatošských skalách spojit, výjezd na místo zásahu se s ohledem na okolnosti jevil jako jediný možný účinný prostředek k jejich

ochraně. Nebezpečí tedy v té době nebylo možné odvrátit jinak, podmínka subsidiarity jednání žalobce byla splněna.

Nepoškození hasičského vozu není důležitější než ochrana zdraví hasičů

34. Aby bylo možné skutek žalobce hodnotit jako v krajní nouzi, je třeba se také ptát, zda žalobce jednal přiměřeně, tedy zda případná dopravní nehoda v podobě srážky se spadlým stromem je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější následek než následek, který hrozil dobrovolným hasičům ve Svatošských skalách. Takové hodnocení musí být komplexní a zahrnout všechny dotčené zájmy.
35. Obecně lze uvést, že jízda zásahového vozidla v rozporu s pravidly silničního provozu je naléhavě třeba tehdy, pokud je nutné služební úkol splnit a lze toho dosáhnout pouze porušením pravidel silničního provozu. Jde o vážení zájmů a zodpovězení otázky, zda je naléhavost konkrétního úkolu přiměřená právnímu následku (porušení zákona), a to při zohlednění intenzity zásahu do práv třetích osob a intenzity ohrožení veřejného zájmu. Řidič vozidla s právem přednosti má totiž trvalou povinnost chránit ostatní účastníky silničního provozu před újmou. Bezpečnost silničního provozu má tedy zásadně přednost před zájmem řidiče na rychlém dosažení místa zásahu či splnění služebního úkolu. Zvýšenému riziku nehod, které tím vzniká, je třeba čelit zvýšenou opatrností. Čím více se řidič odchyluje od pravidel silničního provozu, tím větší opatrnosti je třeba, aby byla náležitě zohledněna veřejná bezpečnost a pořádek.³
36. Je nesporné, že žalobce jel za špatných povětrnostních podmínek se sníženou viditelností. Z videozáznamu jeho jízdy bezprostředně před nárazem je však patrné, že vůči ostatním účastníkům silničního provozu jednal podle možností ohleduplně: svou jízdou nikoho neohrozil a udržoval takovou rychlost i vzdálenost, aby na něj ostatní mohli včas reagovat (podle své výpovědi jel žalobce rychlostí cca 60 km/h). Ke konkrétnímu ohrožení ostatních účastníků provozu tedy nedošlo. Ve skutkových poměrech případu – tak jak byly ve správním řízení zjištěny – lze uvažovat jen o ohrožení veřejného zájmu na bezpečnosti a plynulosti provozu, ohrožení majetku hasičského záchranného sboru a ohrožení zdraví samotného žalobce.
37. Žalobce ohrozil bezpečnost a plynulost provozu tím, že nebyl schopen zastavit na vzdálenost, na kterou měl rozhled, a tím, že způsobil nehodu, která se sama stala omezením provozu. Nelze však přehlédnout, že žalobce nestihl zastavit před překážkou, kterou s ohledem na okolnosti a chování ostatních účastníků nemohl předvídat. Jeho pochybení spočívalo především v tom, že jel způsobem a rychlostí, které byly adekvátní samotnému provozu, nikoliv neočekávané překážce na silnici v podobě spadlého stromu. Tento strom sám o sobě představoval omezení provozu, takže nehoda žalobce na plynulosti provozu mnoho nezměnila (ostatní účastníci byli omezeni tak jako tak). Zároveň však k řešení nehody musely být přivolány další jednotky integrovaného záchranného systému, takže v krizové situaci došlo k jejich částečnému navázání na nehodu žalobce.
38. Ohrožení majetku hasičského záchranného sboru a vlastního zdraví je v tomto případě zjevné: žalobce jel rychlostí, která mu neumožňovala zastavit ve vzdálenosti, na kterou měl rozhled. Tím riskoval poškození služebního vozu i vlastního zdraví pro případ, že by nestihl dobrzdit před překážkou. To se ostatně i stalo.

³ STEVENS, A., *Blaulicht und Martinshorn im Strafrecht: Voraussetzungen, Anwendbarkeit und Auswirkungen der §§ 35 und 38 StVO*. Wiesbaden: Springer, 2016, str. 125, 132.

39. Lze tedy pracovně shrnout, že na jedné straně vážení zájmů stojí ohrožení zdraví či života dobrovolných hasičů, kteří se účastnili zásahu malé důležitosti. Právě k jejich ochraně žalobce jednal v rozporu s textem zákona. Neohrozil přitom žádného dalšího účastníka silničního provozu a pokud nějakého omezil svou nehodou, nelze to považovat za omezení nějak významné. Tyto skutečnosti a jejich hodnocení hovoří ve prospěch jednání žalobce. Na druhé straně v neprospěch žalobce vypovídá ohrožení služebního vozidla i vlastního zdraví žalobce a „přidělení práce“ kolegům z hasičského sboru a záchranné služby. K tomu však lze konstatovat, že žalobce byl *hasičem* a jeho Toyota Hilux byla *hasičské* služební vozidlo. Samotného žalobce i hasičský záchranný sbor tedy také stíhala povinnost snášet přiměřené nebezpečí.
40. Tyto skutečnosti soud zhodnotil ve prospěch žalobce.
41. Zájem na ochraně zdraví a života tašovických dobrovolných hasičů byl vysoký; bylo neodkladně třeba zjistit okolnosti jejich zásahu a případně je odvezt z místa nebezpečí. Proto žalobce pospíchal na místo jejich zásahu a riskoval, že nebude schopen dobrzdit na vzdálenost svého rozhledu. Žalobce byl povinen snášet přiměřené riziko, k ochraně zdraví kolegů riskoval především služební vůz. Právě k tomu však hasiči a jejich vybavení slouží („*bližnímu ku pomoci*“).
42. Z pohledu těchto zájmů není poškození hasičského služebního vozidla či zdraví žalobce následek zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil dobrovolným hasičům z Tašovic. Jejich zdraví a životy byly důležitější.
43. Lze tedy uzavřít, že žalobce porušil zákon o silničním provozu. Svým jednáním však odvracel nebezpečí přímo hrozící jinému, významnému zájmu chráněnému zákonem a splnil přitom i další podmínky krajní nouze. Ve smyslu § 24 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky tedy nešlo o čin trestný jako přestupek.

IV. Závěr

44. Správní orgány některé skutkové otázky posoudily zjevně nesprávně, na základě toho pak nedostatečně zhodnotily, zda v případě žalobce byly splněny podmínky krajní nouze. Při komplexním hodnocení měly dospět k závěru, že jednání žalobce nebylo přestupkem.
45. Rozhodnutí Krajského úřadu Karlovarského kraje i jemu předcházející rozhodnutí Magistrátu města Karlovy Vary tedy v části trpí vadou řízení při zjišťování skutkového stavu, v části jsou nezákonná pro nesprávné posouzení rozhodné právní otázky. Soud proto obě tato rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem soudu, že žalobce jednal v krajní nouzi a skutek tedy nelze posoudit jako přestupek (§ 78 odst. 1, 3, 4 a 5 s. ř. s.).
46. Procesně úspěšný žalobce má vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Ta se skládá z odměny a náhrady hotových výdajů za tři úkony právní služby po 4 114 Kč (převzetí a příprava zastoupení, žaloba, vyjádření) a zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč. Tuto náhradu je žalovaný povinen uhradit žalobci do jednoho měsíce k rukám jeho advokáta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 28. března 2025

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce